

Matije Zorić

Sladana Škrivan

Mladen Zorić

PRVIH SEDAM

ZBORNIK RADOVA NAGRAĐENIH NA MULTIMEDIJALNOM
FESTIVALU U OBLASTI LITERARNOG STVARALAŠTVA

(2011 - 2019)

Pljevlja, 2019.

Sadržaj:

Riječ priređivača.....	1
VII Multimedijalni festival 2019. godine.....	3
VI Multimedijalni festival 2017. godine.....	14
V Multimedijalni festival 2016 godine.....	20
IV Regionalni Multimedijalni festival 2014. godine.....	26
III Multimedijalni festival 2013. godine.....	33
II Multimedijalni festival 2012. godine.....	37
I Multimedijalni festival 2011. godine.....	42

Riječ priređivača

Već sam naslov Zbornik radova nagrađenih na Multimedijalnom festivalu u oblasti literarnog stvaralaštva najbolje oslikava želju organizatora i opravdava postojanje Festivala na kulturnoj sceni Crne Gore. On je upravo plod rada velikog broja mladih koji su prepoznali ideju Multimedijalnog festival, koji im je dao priliku i prostor da pokažu svoju kreativnost. Nastao je kao želja da se zaokruži period u kojem su mladi autori od 15 do 30 godina starosti napravili prve korake u književnoj javnosti i da se na jednom mjestu objedine nagrađeni radovi. Ovim Zbornikom priređivači su nastojali da što vjernije prikažu najveće vrijednosti sa svih prethodnih sedam festivala. Svaki od njih je bio svojevrsan doživljaj. Svaki od njih bio je uvijek aktuelan u sadržajima i formama umjetničkog izražavanja. Od festivala na lokalnom nivou, podigli smo festival na nacionalni nivo. Prvi Multimedijalni festival nastao je kao potreba mladih ljudi u Pljevljima da iskažu svoje potencijale u oblasti likovnog stvaralaštva, književnosti, muzike i tako je organizovan festival na lokalnom nivou, gdje je učešće uzelo oko 100 mladih ljudi iz Pljevalja. Priča o festivalu među mladima se odvijala prirodnim tokom. Iz godine u godinu povećavao se i broj učesnika. Uspjeh je bio očigledan. Festival je nastavio svoj put, tako da je II i III Multimedijalni festival bio u sklopu Novembarskih svečanosti Opštine Pljevlja. Festival bilježi uspon. Fond za aktivno građanstvo je podržao projekat NVO „Da zazivi selo“ pod nazivom Mladi su zakon. Kroz taj projekat promovisan je Festival za mlade na sjeveru Crne Gore i samim tim Multimedijalni festival dobija regionalni karakter. IV Multimedijalni festival je imao podršku Uprave za sport i mlade. Sa zadovoljstvom ističemo da je V, VI i VII Multimedijalni festival prerastao u manifestaciju nacionalnog karaktera. Ono što posebno treba istaći da je VII Multimedijalni festival finansijski podržalo Ministarstvo kulture Crne Gore.

Oblasti koje su zastupljene od prvog do posljednjeg festivala su poezija, proza i fotografija. Mladi su svoja umjeća i talente pokazali i na polju muzike, izradi grafita, pozorišnih predstava i video materijala. Svi nagrađeni učesnici festivala imali su priliku da promovišu svoje talente. Stvaraocima pisane riječi su organizovane književne večeri uz stručne kritike, dok se izložbama slika i fotografija uz izradu kataloga pružila prilika mladima da se promovišu iz ovih oblasti. Važno je napomenuti da je festival u skladu sa Nacionalnom strategijom za mlade, kao i Lokalnim akcionim planom za mlade.

U pripremi Zbornika nije bilo većih nedoumica. Na stranicama Zbornika našle su se pjesme, priče, eseji i odlomci iz romana. Riječ je o ukupno 28 radova, od 15 literarnih stvaralaca. Redosljed tekstova je uspostavljen hronološki, i to prema rednom broju festivala (od sedmog do prvog), kao i prema plasmanu nagrađenih. U zborniku nalazimo vrlo raznolike literarne pokušaje po tematsko motivskoj usmjerenosti. Polazeći od toga da je jedan od uslova sačuvati originalnost nagrađenih radova, u zbornik su preneseni u svom izvornom obliku, tako da je dio radova na ćirilicom a dio na latinicom pismu. Ovaj Zbornik predstavlja izazov za same priređivače, kao što je bio i izazov tokom svih prethodnih godina za one koji su ga ocjenjivali i vrednovali. Ovaj Zbornik nas obavezuje da se zahvalimo svima onima koji su učinili da ovaj festival dobije svoj puni smisao i opravdanje. Veliku zahvalnost dugujemo Vladanu Bajčeti i Bojanu Strunjašu profesorima srpskog jezika koji su vrednovali radove na samim počecima festivala. Nemjerljiv doprinos u našim nastojanjima da ovaj Zbornik dobije jednu izuzetnu vrijednost dali su kao stalni članovi žirija - Milenka - Cica Čolović, član Udruženja književnika Srbije i Crne Gore, Milan Terzić, prof. srpskog jezika i Slađana Škrivan, prof. srpskog jezika.

Veoma je dragocjena podrška Opštine Pljevlja koja je od početka podržala našu ideju. Zahvaljujemo se i našem tradicionalnom prijatelju Gimnaziji „Tanasije Pejatović“ koja je uvijek nalazila razumjevanje za potrebe festivala. Lokalni mediji u Pljevljima, prije svega RTV Pljevlja i Pljevaljske novine su pružali ogromnu podršku jer su svojim televizijskim emisijama i novinarskim napisima doprinijeli promociji festivala.

Multimedijalni festival predstavlja idealnu priliku, mladim entuzijastima, pljevaljskim srednjoškolicima, da budu i postanu dio ovog kulturnog događaja. Zahvaljujemo se svima onima koji su kao voditelji, recitatori, muzičari dali svoj doprinos za potrebe realizacije ovog festivala. Zbornik nagrađenih literarnih radova je samo još jedna nadogradnja Multimedijalnog festivala, a sve u cilju afirmacije stvaralaštva mladih pisaca, kao i dodatnom osnaživanju u njihovom kreativnom radu.

Draž žiriranja se pretvorio u pravi kulturni čin. Utisak koji nas je snažno pratio jeste da je kvalitet radova na visokom nivou. Sve što smo pročitali je veoma dobro, korisno i ohrabrujuće. Prepoznaje se lični stav autora u tumačenju svijeta i svoje uloge u njemu. Radovi obiluju iskrenim osjecanjima i lirskim slikama što je osnovni preduslov uspjeha. Žiri se složio da su manje svijetle tačke neprimjerenost uzrastu, osnovna pismenost, nedorečenost, nepravilne konstrukcije rečenice. Ni jednog trenutka ne želimo da vas obeshrabrimo, jer sve dok pišete imate pravo na prepravke i promjene.

Zbornik se štampa uz finansijsku pomoć donatora Ministarstva kulture Crne Gore a u okviru projekta NVO "Da zazivi selo" VII Multimedijalni festival za mlade na nacionalnom nivou.

PRVIH SEDAM
ZBORNİK RADOVA NAGRAĐENIH NA MULTIMEDIJALNOM FESTIVALU
U OBLASTI LITERARNOG STVARALAŠTVA
(2011 - 2019)

Urednici : Matije Zorić
Slađana Škrivan
Mladen Zorić

Izdavač : NVO "Da zaživi selo"

Za izdavača : Dijana Knežević

Lektor : Slađana Škrivan

Kompjuterska obrada : Ivana Jović

Tiraž: 50

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna biblioteka Crne Gore, Cetinje
CIP (Cataloguing in Publication).

ISBN978-9940-770-00-6
COBISS.CG-ID 38937104

Štampa : DOO Bahus, Pljevlja

Nemanja Dragaš

Blagoslov

Podigao sam svoj hram.
Ne dam nikome pravo na ključ.

Osveštan je vodom iz bistrog Jordana
I Bog zna da ovde se rađam svakog jutra.
Mislim o prošlosti kao što mislim o borbi
I žrtvujem svoj duh zbog pravde na koju čekam
I vjere u postojanje života koji mene čeka.

Dok gledam sjaj oltara, sanjam.
Sjećam se stvarnosti koju sam imao.
Glasovi su mi rekli da čuvam sve svoje
I da nikad ne zaboravim molitvu robova.

Nije lako oplakati sve freske
I zapaliti svijeće stotinama duša
Koje se kriju od posipanja prašinom
I momenta koji hvata pokrete među šake.
Izazivam krv u arteriji da nastavi igru
I ponese bar jednom osjećaj svetosti.

Kao priča o Avramu i Isaku, snažna je moja nada.
Pišu ljudi da će biti bolje potomcima koji nas naslede,
Ali ja nisam čuvar samo jedne istine. Ja gradim iznova.
Vjera koju imam u ljude, lišila me je metamorfoze duha
I nisam više ni mlad ni hrabar, ali dišem i spokojan sam
Jer imam hram u kojem još uvijek osjećam sreću
Kada spojim prste desne ruke. Blagoslov.

VII Multimedijalni festival 2019. godine

Nagrađeni poezija :

1. Ljubav, Nađa Dubak, mentor : Maja Folić, Andrijevića.
2. Ljubav, Sandra Dubak, mentor : Ljiljana Bulajić, Andrijevića.
3. Nikad od tebe ne odem, Amra Tahirović, Rožaje.

Nagrađeni proza :

1. Mala o velikoj, Nevena Jovović, Pljevlja.
2. Vječni sanjar, Dajević Nikola, Pljevlja.
3. Staza u beskonačnosti, Najda Bučan, Podgorica.

Specijalna nagrada: Radojka Draganić iz Nikšića.

Donator : Ministarstvom kulture Crne Gore . Partner : Informativni centar Pljevlja.

*Dubak Nađa (2003), Andrijevića
Mentorka Folić Maja*

Ljubav

Ti zbog koje se vode ratovi oko vlastitih misli,
Ti koja si uzrok stalnih ratova između mozga i srca,
Ti koja obećavaš, iskušavaš, ohrabruješ,
Ti koja čekaš uvijek na istom mjestu, ali ne uvijek sa istim riječima,
Ti koja proganjaš ljudske strepnje i nagovještaje,
Ubjeđujući ih da će ih i na početku i na kraju puta,
Opet čekati onaista Ti.
Tvoje ime je ljubav!
Zar jedna jedina riječ od pet slova osvaja,
čak i one najveće mislioce?
Zar se zbog riječi sukobljavaju oni koji teže istom?
Zar se zbog tebe, ljubavi, pokoravaju oni
Kojima si ljubila sopstvene skute?
Ti...
Jesi li ti ona pred kojom je poklekao Laza Kostić,
Ili ona pred kojom se povinuje Vuk Mandušić?
Tii...
Dvosmisljena, uobražena, graciozna
Ti zbog koje različiti koferi kupe prašinu na istim stanicama,
I zbog koje se čekaju oni koji su zaboravili put nazad.
Ti zbog koje se ne sjetiše da svoje korake pažljivo izbroje,
Ne bi li se uspjeli sjetiti kojim su putem krenuli dalje.
Jesi li ti nahranila ove velike mržnje,
I ubilasvaku oholost?

Mirko Pejatović, (1993)

Drvo

Ima jedno drvo, drvo pomirenja
koje našem srcu najbliže sad stoji,
u njegovom ritmu naše dane broji
i priziva kraju započeta htenja.

Od svetlih davnina u sećanju niče
sve bujnije, šire, kao kosmos neki
čija se najsajnija zvezda odriče
svetla koje širi kroz prostor daleki,

jedno drvo drage, i lagane tuge,
i njegove grane što listaju lako
da ugase crni osornosti pak'o
i cvetom olista proleće i duge.

Tih prostor istih čula tvoje grudi
stegnu ko magla, ko da patiš večno,
ruke mi od mašte i ko da nudim
sebe, al zaspah vazduhom ko tečnost.

Bila si sama, pogledi na tebi
sveg živog, umrlog jeseni prošle,
pognute glave priznala si sebi
da više neću doći; kad sa trošne

grane, ko oblak u dan, zreo pade
plod jabuke iza stopala tvojih:
jek koraka, sa vrlo malo nade
zasja ti pogled sa očiju mojih.

Pogled, ko dodiri ruku u seni,
ko strast pod pokrovom nežnim i sivim,
prostor i vreme što se kreću meni,
nose tajnu koja u nama živi.

Jesi li ti, ona ista ti, zbog koje se beskrajno voli i

Ona koja gušiš sve one koji su gasili tuđe vatre,

Ne bi li stvorila vlastiti plamen?

O, jedina, o zamišljena, o najljepša,...

Ugnjetavaš li, čekaš li, opraštaš li,

Baš onima koji su otišli, pogriješili, ostavili

Sve osim sebe samih.

Ima li u tebi onog tračka svjetlosti, onog vapaja za nedostižnim?

Jesi li ti melem opekotinama tuđih srca?

Napajaš li mojim postojanjem presušene izvore ljubavi?

Hraniš li ljudske praznine i

Pregladnjuješ li svaku riječ koja je pokušala da

Pregazi, prekriža, usmrti,

Ono veliko, ono jedino, ono najvoljenije?

Kupaš li prljave misli i griješiš li ona najčistija djela?

... Jednom ćeš zaista ugledati onu istu zemlju,

Kojom prvi put koračaš,

A decenijama je znaš.

I kada te nekoliko godina budu dijelile par stranica

I poziv u kasnoj noći,

Onda ćeš se sjetiti da si jednom postojao,

I jednom bio parče zemlje,

Tuđe zemlje, uprljane, one najgore, korovske.

I poljubiće mjesec one odbjegle,

I ljudi one predate,

I ruke će zagrliti one otete,

I zavoljeće i biser i školjku,

I po čelu će ljubiti prosut bjeličasti trag

Kao tajnu,

Kao neki grijeh.

Zar ti i dalje voliš znajući da svemu dođe kraj,
Zar ti i dalje čekaš znajući da tvojim lukama ne pristižu
brodovi?

Haljina se ne mijenja ušivanjem par dugmadi,
Niti ostaje ista dodavanjem njih,
Ali svakoj ženi ne pristaje ona,
Niti svakoj tvrđavi osvajanje!

1. Marko Pejatović, (1993)

Susret

Ti, što postankom čuvaš pogled neba,
rađanje žudnje, želju duše moje,
ljubav je oblik tvog tela, i treba
dva srca, ko ljudska večnost sve boje.

Sama si tu, zagledana u oblak,
upletene ti ruke, ko da strepe
od drhtaja; ko da čuješ mi korak,
sretno se vinu ko ljubavni prepev.

Okretom tvojim zaigraše breze,
čežnjom tražila kalup moje kose,
čista, nema, vetar ti pokret veze,
lepota stvari tebi služi ko sen.

Oblak težak nadvi priviđaje sreće,
što ne zna dal' u svemu biti treba,
užasom ti vrisnu dah, što se kreće
gorkim putem sna ka čistoti neba.

U pogledu ti zaigra praznina,
i glasi svega spokojnog sa znanjem
o zakonu ljubavi s kojim tmina
gradi meru bola, gorko saznanje.

I Multimedijalni festival 2011.

Književno veče održana je u srijedu 9.11. sa početkom u 19 h u Svečanoj Sali Gimnazije. Učestvovalo je 7 mladih pjesnika iz Pljevalja sa daleko više pristiglih radova. Žiri u sastavu Milan Terzić i Vladan Bajčeta (obojica profesori srpskog jezika i književnosti), donio je odluku da su najbolji radovi :

1. Marka Pejatovića
2. Mirka Pejatovića
3. Nemanje Dragaša

Partner: NVO „Multimedija“ iz Pljevalja. Donator: Uprava za sport i mlade .

*Dubak Sandra (2002), Andrijevića
Mentorka Bulajić Ljiljana*

Ljubav

Znam...,
 Ti si onaj plamen koji ne prestaje
 Da gori, tinja, zagrijava moju dušu
 Kao usamljene promrzle ruke koje samo kamin
 Uspijeva da vrati u život.
 Inspirišeš me, nečujno ali jako,
 Iako ne znam odakle si se stvorio onda
 Kada si najmanje trebao
 Uzburkao si mora i okeane
 Ostavio za sobom veliki nered,
 A sada kada snjegovi veju i zima tu je
 Nema stopa u prvom snijegu,
 Nečije ruke se smrzavaju na hladnoći,
 A nečije oči gore od suza.
 Pitam se,
 Da li je ikada zaboljela moja suza
 Iako ih je bilo toliko mnogo...
 Govorila sam ti...
 I ne kajem se
 Iako krivim sebe što nisam mogla
 Da ti objasnim da suze nisu samo bolne
 I ne teku samo od tuge,
 Teku od uspomena, propuštenih zagrljaja
 I neostvarenih želja.
 Nedostaješ,
 Iako mi ponos ne da da ti priznam,
 Volim svaki osmijeh
 Ali znajući da nisam dio toga
 Često zaplačem.
 Radujem se svakom koraku novih ljubavi
 Sa željom da svaka od nji probudi
 Iskru beskraj...
 Kada smo prolazili pored sata
 Govorio si : „Nek svaka sekunda
 Bude uspomena, svaki minut sjećanje,
 A svaki sat dio života,
 Neka ova ljubav traje vječno i budi nemoguće.“

A, gdje si sada
 Zašto ne zavrtiš ringišpil u glavi,
 Pomutiš horizonte, zvijezde i komete, osmijeh i suze?
 Često jurim bez cilja,
 Koračam po kiši zaboravljajući kišobran
 I kud god da pođem jedan isti parfem
 Osjetim u hiljadama ljudi.
 Trгнуvši se u pravcu iz kog je dolazio,
 Spazih jedne iste oči koje mi nikada i nijesu
 Izašle iz glave.
 Sat prestade da kuca,
 Ljudi odjednom nestadoše iz vidika,
 Noge počеше same da hodaju,
 Ruke da hrle u zagrljaj
 I ne stigoh do tebe. Jer ti si čekao nekoga
 U uskoj haljini i štiklama,
 A to zaista nije bio moj stil.
 Ti kao uvijek, nabusiti egoista,
 Začudila bih se da ti je ponos
 Bar ovog puta dozvolio da se makar
 Pozdraviš...onako drugarski.
 Promijenio si svoj stil,
 Način na koji držiš ružu,
 Promijenio si
 Sve osim tvog smijeha i koraka
 Po kojim pamtim svaki kutak
 Ove ulice.
 Ovog puta, sat je zakasnio,
 Ne za sve,
 Samo za one koji nijesu umjeli čekati,
 Samo za Nas!
 Budi spokojan,
 Hodaj pravo i okreni se nekada,
 Ne da probudiš sjećanja,
 Već čisto da znaš
 Da je ovaj sat nekada kucao
 Samo za Nas!

3. Nemanja Dragaš

ОТКУДА ТЕ СУЗЕ У ОЧИМА ЗВИЈЕЗДА

Откуда те сузе у очима звијезда, Боже
 Зар небеса не сніваше само срећне снове
 Зар не бјеше мир на небу чудом васкрснуо
 Кад се рубин на земљи од вина раздвојио
 И у бљесак наде, људског рода претворио,

Откуда те сузе у очима звијезда, Боже.
 Откуда те сузе у очима звијезда, Боже
 Зар молитве мајки нису плодом уродиле,
 Зар се битке земаљске нису све већ водиле,
 Нису ли се дјеца наша мудрошћу подојила
 Није ли се књига света доста пута отворила,

Откуда те сузе у очима звијезда, Боже.
 Откуда те сузе у очима звијезда, Боже
 Зар ми своја не чувасмо блага и сазнања
 Зар не знасмо испунити сва дата обећања
 Није ли нам добро кожа с душом пришивена,
 Није ли нам часна, ријеч писана ил' усмена,

Откуда те сузе у очима звијезда, Боже.
 Откуда те сузе у очима звијезда, Боже.
 Зар нам није кров над главом благодат,
 Зар се вијека нашег вријеме, претвара у сат,
 Чују ли се горе глас наш и све пјесме наше,
 Да л' земаљских звери, анђели се плаше,
 Откуда те сузе у очима звијезда, Боже.

2. Jelena Miličić

Romeo i Julija – pa šta?!

- neki učmali domaći zadatak, koji sam, kao i sve u životu, radila na brzinu

Na početku sukob, pa ljubav, pa ponovo sukob, onda još sukoba; na kraju tragedija. Šta će im to?

Ako baš mora, ja bih izabrala neku drugu varijantu; toliko je mogućnosti na putu do dna.

Dvoje mladih su umrli zbog ljubavi, a ako mene pitate - nije, pobogu, trebalo ići tako daleko. Ali, šta znam ja, nezrela spavalica, lenjivac i sladokusac. Uzalud tražim Šekspiru da mi to malo prevede na jezik princes-krofni, lenonki ili cipela... može da bira.

Šalu na stranu, drugari, više je načina da pobijedite na ovome svijetu: da budete uporni, da sa hvatate „zubima za vjetar“, da pobijedite na foru. Nekada ćemo, pak, pobijediti povlačenjem. E tako su u ovome romanu trebalo da postupe roditelji.

Ja to gledam ovako: dotičnoj gospodi bilo je ispod časti da pregaze svoj ponos, pa je ponos smrvio njih. Kezi im se u facu. Zna, mnogo je teško priznati grešku, ili reći izvini.

A razmišljala sam ovako: da se Kapuletijevi nisu tako baškarili u raskoši, vjerujem da bi njihovo ponašanje bilo prihvatljivije. No, sa novcem ili bez njega njihov razum prekasno je evoluirao. A šta je onaj koji misli da je iznad svih? Nije to ni č od čovjeka?

Sukob se proširio na čitavu Veronu. Loše, loše...

A ima i druga strana. Možda su se i Romeo i Julija mogli strpjeti. Moj čale bi rekao da su se „uzvrtjeli“, a deda da su „polećeli da se uzmu“.

Važi, važi; vrijeme je da i mene neko zaustavi. Ja se, kao našla pametna, da komentarišem ljubav i mržnju u Šekspirovom djelu koje na pozornici gledamo od šesnaestog vijeka, a ja sam jedva šesnaest godina sastavila.

Meni su ruke vezane. Šta još da vam kažem? Čitajte djelo.

A što se tiče početka, vjerujte: ta priča sa princes krofnama, lenonkama i cipelama - to je jedna ozbiljna ljubavna priča.

Amra Tahirović (1997), Rožaje

NIKAD OD TEBE NE ODEM

Nikad od tebe ne odem, osjećaš li?

Samo korak napravim, da bih mogla da se vratim.

Kome da se vratim? Misliš li o tome?

Pa makar putevi bili dugi, trnoviti, zli,

srce puštam da vodi i njega pratim

i ne dam da daljine ga hlade ili slome.

Krenem u drugom pravcu, ali ne odlazim.

Dok hodam k drugom svijetu, u ovom dišem.

Pa odem na tren, da bih mogla da se vratim

i sa tog mjesta bdim nad tobom i snove ti pazim.

Poneku lijepu riječ, dok spiš, ja kradom napišem

i ljubavlju svojom ja sjenu tvoju pratim.

Često nekud krenem, ali te ne puštam.

Nikad od tebe ne odem, da li znaš?

Samo se sakrijem, da bi me ponovo našao,

jer dah tvoj i mjesto u zagrljaju ne napuštam.

To je utočište i dom, tu je spokoj naš,

kao ni srce tvoje nježno, što mome si dao.

Nikad se ne udaljavam, pa i ako nisam blizu.

Odem, samo zato što volim da se vraćam.

Kome da se vraćam? Nije teško da pogodiš.

I ovo je samo obična pjesma, još jedna u nizu,

njome nedostajanja i čežnje ja tebi plaćam.

I znaš, ja znam, da ti si morao za mene da se rodiš.

1. Nevena Jovović (2002), *Pljevlja*

Malo o velikoj...

Dani se, od iskona, rađaju sasvim tiho. Uvijek naustrašivo sklanjaju tmurne oblake noći, a sa sobom nose spokoj i nadu da se zlo nikada više neće vratiti. Nastaviće dani da se rađaju, nečujno i stidljivo, kao djeca sreće, nikad ne dopustivši starosti i umoru da ih nadvlada i natjera da prekinu. Ali kada je ljude prestalo da očarava ovo čudo prirode? Kako je tama njihovih briga prerasla ljepotu vedrih zimskih jutara? Koliko će vremena proteći dok oni ne vide da se jutra kriju i u svakome od njih, a da jutra koja traju duže i boje dane ljepše, budi ljubav.

Shvatiće jednom, sigurna sam, da je život cio protkan malim radostima koje upravo ljubav stvara. Ona je tu i kada je ne vidimo, strpljivo čeka pravi trenutak da nam ispuni dušu mednim sokovima sreće. Možda je nekada i ne prepoznajemo. Stidljivo se krije u toplim majčinim rukama, tatinim savjetima, dobroćudnim prijateljskim pogledima, osmjesima prvih školskih simpatija, u bakinim bajkama i dedinim zagrljajima. Spoljašnjost joj je krhka, ručice malene, a opet, dovoljno jake da preuzmu svu našu bol, zarobe je, i nikada više ne dopuste da nam se vrati. Ne zna za strah ili granice. Sanjara Lazu Kostića i njegovu slatku Lenku nije pitala za godine, a Petrarki je poklonila samo Laurin pogled i uspjela da u njemu probudi čitavu lavinu najnježnijih emocija. Znam da govori svojim, svima zajedničkim jezikom jer je magijom pogleda, osmijeha ili dodira spojila mnoge, naizgled potpuno različite ljude i kulture. Čini se da samo pjesnici, slikari ili kompozitori mogu iskreno da zavole. Ali ne, ne vole samo odabrani. Vole svi, ali samo umjetnici ponosno pokazuju svima izvor svog nadahnuća. Siromasi vole najtiše. Sve što oni mogu da poklone je ljubav. A to je jedina stvar u ovom surovom svijetu koja dijeljenjem raste. Samo tako niko ne može ostati uskraćen za nju. Ako je nekome mala i nedovoljna – nije prava.

Dani djetinjstva prolaze pred mojim očima. Obećala sam sebi da vrijeme neću gubiti posmatrajući, već upoznavajući ih. Čvrsto grabim svaki, iz njega, pomalo sebično, prigrlim samo najljepše trenutke, i dugo, dugo ih čuvam. Oko mene je bašta znanja u koju često zalazim, pa mi se nekada učini da moja slika svijeta postaje bistrija. Ipak, neka pitanja se sve više roje u svim mladim glavama, pa i u mojoj. A zdenac pitanja o ljubavi nema dno. Znamo da nas je pogodila Amorova strijela tek kada nam se pamet potpuno pomjeri, a sve misli bez najave otputuju u privid bliske sreće. Znamo i da nas napušta onda kad za sobom ostavi gorak ukus poslednjeg pozdrava. Ono što ne znamo je da, ako joj je došao kraj, nije joj bilo ni početka. Sebično bi bilo ograničiti trajanje nečenu što nije ovozemaljsko i ne prati naše zakone. Jedina istina u koju sam sigurna je da prava ljubav nikada ne umire, a što više o njoj govorimo, manje znamo.

Svako jutro je jedinstveno. Lijepo na svoj, nijednom drugom jutru svojstven način. Ne možemo ga gledati tuđim očima ili objektivima i očekivati da ga doživimo isto. Tako je i sa ljubavlju. Nisu dovoljne ljubavne priče među koricama starih knjiga ili pjesme nepoznatih ili poznatih pjesnika da upoznamo to čudo prirode koje traje, i trajaće duže od nas samih. Svakoga od nas ona negdje čeka da je, koračajući stazama života, sretnemo i upoznamo. Njena magija će učiniti sve ostalo, zato otvorimo naša srca, i čekajmo. Kao dani, i ljubavi se, od iskona, rađaju sasvim tiho.

samo još više biti u tebi.
 Osećati tvoju vatru i hladiti se
 na tvojim izvorima spokoja.
 U sećanju ću nositi tvoje
 melodične, odmerene, snažne odjeke.
 I ostaviću ti nešto moje...
 Grade moj...
 Tvorče smelih snova i nepresahljih nadanja,
 ostaju mi koraci da gaze elegiju tvojih ulica
 i oči, da boemski cackle opijene tvojim zanosom.
 A reči...
 Njih ipak odnosim
 da ih rastačem tuđim poljima.
 Da napojim i okrepim njima,
 one što im se duh nesmiran spotiče
 željan bar jednog zalogaja lepote.
 U slavu tvoje postojanosti, grade,
 pljuskove reči o nepreglednoj tvojoj moći
 prosuću tuđom, suvom zemljom,
 čije će otvoriti se pore kada se razlegu,
 uspinjući se ka nebeskom beskrajju...
 Tvoji Odjeci...

1. *Željana Andrić*

ODJECI ZAVIČAJA

Čujem ih...
 Javljaju se kao izdisaji Sunca na kraju puta.
 Nemirno, varljivo, gospodare
 mojim predelima iznutra.
 Te uporne stihije tvojih javljanja
 - tvoji zvonki odjeci grade,
 krađu me od trenutka i vremena.
 Ukočene zenice oslušuju...
 Kao da imaju tu moć.
 Čekaju da oteraju raspetu nestrpljivost
 iz teatra mojih misli,
 do pojave glavnog glumca – tebe grade.
 U tvojim kalupima hlade se izlivena odličja.
 Za sve dostojne, smerne,
 još neuhvaćene u vir nečoveštva.
 Na zvuk kandila i poj sa minareta,
 ti dižeš čašu i nazdravljaš.
 Časnima, odanima, za tebe palima.
 Zatrpavaš jame zaborava
 čitajući nepisane boli
 u naborima čovečje duše.
 Zato se od tebe nikada ne može otići.
 Ne daju tvoji krčazi strasti
 što večno dolivaju nadahnuće.
 I prekipeli bokori tvoje čednosti
 u koje se utapaju tek rođeni stihovi i rime.
 Zato ću i ja, odlazeći,

2. *Dajević Nikola (2001), Pljevlja*

Odlomak iz romana „Vječiti sanjar“

–, Kako ne shvataš? Želio bih znati gdje svaki put odlaziš, sa onim prelijepim osmjehom, sa mirisom jorgovana. Kome bježiš i od koga se skrivaš? Reci mi gdje ideš i kome se vraćaš? Vilo, reci mi!

–, Vraćam se tebi zato što volim ovo more pred oluju. Volim uzburkane talase, hladnu morsku struju i ovu zimu pored tebe. Vraćam ti se jer ti si luka, istina nekada mutna i uzburkana. Moj si mir koji u očima krije plavu boju. Te tvoje plave oči pune su bola. Ti si moj bol. Ti me zapravo mnogo boliš. Zbog tebe sam godinama plovila iz jedne luke u druge, pa sve dok se nisam nastanila u tvojim olujno plavim očima. Mene talasi uvijek nose ka tebi, vjetar mi kose mrsi kao što si i ti nekada. Ja živim u tebi, ja sam nada u tebi. I nikada se neću plašiti ovih talasa, ni ove oštre zime koja vlada među nama. Ni onog vjetra što mi mrsi kose umjesto tvojih ruku. Svi me oni ka tebi vode. Daleko od nevolja talasi me nose. Daleko od nevolje, a bliže oluji. Usred te oluje ti si vrtlog koji me uhvati i ne popušta. "-reče ona lijući suze poput rijeke.

Udahnu je duboko i tiho prošaputala gledajući me u oči :

„ U ogledalima tvoje duše, u tim tvojim očima pronašla sam tračak svijetlosti i nade. Sebe sam pronašla u tebi. I konačno sam dočekala ovaj trenutak za kojim sam dugo čekovala. Gledamo se u oči vrtlog i ja. Ali šta sad treba? Da posustanem kao vrtlog? I da sve napustim... Ali ne, neće biti više ovoga crnila. Sva će tuga iz očiju tvojih nestati. "-duboko zajeca i nastavi :

„Sanjala sam snove o nama. Pisala sam poeziju i prozu. Plakala uz crno vino i uz talase pokraj mora. Sanjala sam o nama. Zar to nije dovoljno. Mrsila sam namjerno kosu kroz vjetar kojim si mi pisma slao. Nosi njih vjetar i dalje. Negdje, ko zna gdje.

Odlazim zato što znam da ne voliš ono što ne možeš spoznati. Bojiš se jednostavno. Znam da sam ti ja nešto što nikada nisi mogao ni sebi objasniti , a kamoli drugima. A plovili smo u istim vodama, samo si to skrio. Ali sve što talasi odnesu, oni i vrata. Vratilo te more ka meni. Ti sada ni u toj vodi nisi siguran.

Ja ako odem u pepeo ću se pretvoriti. Postaću za tebe nevidljiva, umrijeću kao želja u tebi. Onako nestvarna i lijepa. I vjeruj mi vječiti sanjare da ako uništiš mene uništiću i ja onu sebe u tebi, u tvojim snovima. Uništiću je jer će ona tebe kad tad povrijediti i pokušati tebe izlomiti. Rizikovaću dok još imam vremena da zadržim snove u tebi. Ostaćeš zauvijek vječiti."

„ Ne! Ne odlazi. Na ovim mojim rukama ti čuvam sve što si na njima i usnila. Čuvam te tvoje želje koje su mi u prste ušle kada sam ti kose mrsio. Jedno bez drugog nećemo moći. Budi zvijezda svodu mome. Dođi, boravi u meni !" – rekoh ja i pružih ruke ka njoj.

...
 Izgleda da sam joj bio čovjek kojeg je teško voljeti. Voljela je mene, a to ne može svako.
 Odlomak iz neobjavljene knjige „ Vječiti sanjar", poglavlje VI: Legenda o strancima.

3. Najda Bučan (2002), Podgorica

Trag u beskraju

Beskrajno plavetnilo rasulo se po horizontu. Milion živih boja pomiješanih na nevidljivoj paleti davno zaboravljenog vremena i prostora, prosulo se po platnu i ostavilo neizbrisiv trag. Taj trag je vječan, on nikada ne nestaje i uvijek podsjeća na ono lijepo, mirno i istinsko u životu. Nebo je iskra beskrajna koja obasjava mračne ljudske puteve.

Koliko puta čovjek pomisli na to kako je jadan i ništavan u odnosu na cijeli svijet? Da njegovo postojanje samo remeti tok života i on ne zaslužuje da uživa u istom? Koliko puta čovjek osjeti neopisivu glad za srećom i uzbuđenjem? Odgovor se ne pronalazi lako. Ništa u životu nije jednostavno, niti onako kako se čini. Ponekad je teško podići pogled prema nebesima i nasmijati se ljepoti. Nasmijati se iskreno i toplo i uživati u vremenu koje je stalo onog momenta kada se u čovjekovim očima oslikala magija.

Bio je to još jedan vedri dan proljeća. U vazduhu se osjećao onaj isti miris bujanja prirode koja budi sve životne radosti. Note su plesale po povjetarcu i donosile spokoj svakoj duši koja bi ih radosno primila u zagrljaj. Lavež razdraganih pasa, osvježavajući miris cvijeta lipe i mokri pločnik, a na njemu nasmijana djevojčica veselih, plavih očiju. Kovrdžava kosa boje kestena nestašno je padala na njeno lijepo, blijedo lice i tršava ramena. Iz nevješto ušivenih džepova pohabane, crne jaknice virile su svakojake đakonije koje je djevojčica sa ljubavlju gledala već po ko zna koji put. Klikeri, loptice, papirići i mali buketi mirisnih ljubičica mamilu su joj osmijeh. Oko njenih žilavih nogu igrali su se nestašni mačići koje je ona sa osmijehom u beskrajnom svemiru očiju posmatrala. Ta igra je bila nestvarna. Zarobljena u vremenu između stvarnosti i mašte, idilična slika je inspirisala i nadahnjivala. Bilo je nečeg tužnog i čudnog u sudbini koja je spojila malu družinu, nečeg tajnog u sjenkama koje su se poigravale na suncu i mijenjale svoj oblik prilagođavajući se zvijezdi. Postojala je trunka nepravde i tuge u tome što mačići nijesu sa svojom majkom i što lijepa djevojčica sjedi sama na hladnom kamenu i drvenim štapićem crta po prašini na putu.

–Šta to crtaš?– upitah je tiho prilazeći razdraganim mačićima. Igra je tada zastala i u njihovim očima rastao je strah koji su pokušavali pobijediti pribijajući se uz začuđenu djevojčicu. Ona je polako podigla glavu ukrašenu vijencem tek ubranog cvijeća. Njeni mali prsti okupani prašinom umjetničkog djela koje se rađalo u trzajima drvenog štapića, sada su nježno prolazili kroz mekano krzno uplašanih drugara. Pogledavši u cvijet maslačka koji sam joj pružila, djevojčica začuđeno odmahnu glavom: –Ja skupljam samo ljubičice. Evo pogledaj – i tada je pažljivo pokupila usnule cvjetice sa ivičnjaka. – Tako su lijepe i male. Neko mora brinuti o njima.

–Zar maslačak ne zaslužuje ljubav? – upitah je smiješeći se glavicama nedužnih bića koje su se poigravale sa mojom rukom.

–Zaslužuje. Svi zaslužuju ljubav. Ja sam odlučila da volim ljubičice, a maslačke ostavljam nekom drugom – odlučno će ona.

–A zašto ne možeš da voliš i jedne i druge u isto vrijeme?

– Pa zar ljubav može da se dijeli? – radoznalo upita. Njen pogled odavao je tračak nade i želje da sve bude onako kako je zamislila. Pomjerivši kovrdžu kose koja joj je padala preko očiju, ona upitno pogleda u mene očekujući odgovor.

–Ljubav je ljubav. Nju ne možeš da dijeliš ili raspoređiš. Samo treba da shvatiš da li nekoga ili nešto voliš ili ne voliš – zbunjeno odgovorih plašeći se da ne začudim tajanstvenu djevojčicu. Bila je zadovoljna odgovorom, iako se crv sumnje ušunjao u njenu lijepu, malu glavu. Dugo je gledala u daljinu, u drveće, u klupe i ljude što su sa čudom posmatrali nas. Razmišljala je o mojim riječima i o svojim ljubičicama koje je nježno držala u blago stegnutim dlanovima. Ponekad bi posmatrala beživotno tijelo maslačka i usnule mačke koje su napravile predah nakon iscrpljujuće igre. Onda bi opet pogledala u ljubičice, pa u maslačak.

–A šta ako postoji još neko ko voli ljubičice kao ti? Evo, ja ih volim. Da li to znači da dajem svoju ljubav uzalud? – iznenada je upitah. Trznuvši se kao iz sna, djevojčica pogleda u mene svojim krupnim, veselim očima. – Ne. Lijepo je kada si voljen, bez obzira na to koliko te ljudi voli – reče kao da je tu misao unaprijed pripremila za razgovor poput ovog. – Ako njih voli još neko osim mene, onda su one prave srećnice – tužno uzdahnuvši uze maslačak i smjesti ga među svoje mirisne cvjetice.

Njen odgovor me je začudio i rastužio. Bilo je nečeg gorkog i bolnog u njemu, nečega što se krije duboko u tamnim ponorima uma i katkad ispliva na površinu. Onog momenta kada izroni iz hladnih voda i pokaže se u punoj veličini, ono začara sve oko sebe i tada nastane tajac. Zavlada upravo onakva tišina kakva je lebdjela u vazduhu iznad naših glava. Ona je bila nepodnošljiva i stalno je podsjećala na patnju, na izgovorene riječi i počinjena djela koja ostavljaju dubok trag u srcu. Tada je čovjek suočen sa demonima svoje prošlosti i on pokušava pronaći sigurnu luku mira. Tražeći sreću u malim stvarima, ova djevojčica je hrabro i odvažno nosila teret na svojim krhkim leđima. Njoj je bila potrebna topla i dobronamjerna riječ, upravo ona koja topi led u najhladnijim dušama. Mjesto nje, ja sam pronašla nešto mnogo ljepše.

– Da li voliš šećernu vunu? – iznenada je upitah. Njena mala ruka zaustavila se na šapi sivog mačeta koje je nježno milovala. Polako podignuvši pogled prema meni, kao krv crvene usne izvile su se u jedva primjetan, iskren osmijeh. Sa namrštenog lica nestalo je sivilo, a vesele kovrdže opet su nestašno padale na rumene obraze. Polako je ustala sa hladnog pločnika, otrešla stare farmerkebljede zbog prašine i pažljivo posložila sve svoje uspomene u unutrašnjost dubokih džepova. Čvrsto držeći buketa ljubičica koje su okružile usamljeni maslačak, djevojčica odlučno krenu prema meni i tihim, ali uzbuđenim glasom izusti:

– Obožavam šećernu vunu – i nakon kraće pauze, veselo se osmjehujući reče – Pa, idemo li?

Tada mi je pružila ruku. Zajedno, protiv mraka cijelog svijeta, krenule smo smiješeći se voljenom životu koji čeka na nas.

II Multimedijalni festival 2012

1. Prvo mjesto osvojila je Željana Andrić za pjesmu „Odjeci zavičaja“.
2. Jelena Miličić za tekst „Romeo i Julija pa šta“.
3. Nemanja Dragaš sa pjesmom „Od kuda te suze u očima zvijezda“.

Donator: Opština Pljevlja.

Marko Pejatović (1993)

Svrha

Pišem da se sjetim jedne davne pjesme,
one koja nema naslova, nema ritam, ni stihova,
one za koju riječi nemaju značenja...
Pjesma ćutnje i pogleda.
Pišem riječima, što je užasna greška,
uvijek se njima tako moglo mnogo uraditi za druge,
tako malo za sebe. Biće vremena da se nauči kako se živi,
i kako ćemo ostati srećni, a kako izgubiti sjećanje, izgubiti pjesmu bez riječi.

Dio svega

U harmoniji sijenke, vučem se kao molitva bijesa...
smisljeno se stapam sa okolinom, sa zaspalom prirodom..
izmravljen u elemente strepnje i straha,
počivam u životu, usamljen među ljudima..
Snovima sebi pružam utočište u stvarnosti,
ovo mjesto gdje stojim se mijenja,
ja se samo vrtim, kao čigra pod kakvom rukom,
kao vjetar se krijem iza grana, ispod strehe,
i stajem slučajno ondje gdje staje vrteška,
posle mnogih krugova, posle brze mladosti.

Savjet

Kada krene onaj stari ritam , treptav i čio,
i kada stara nada u buđenje padne, kad se vrati vrijeme staro,
sve kad bude staro, Ti budi mlad, pjesniče, budi uvijek dio
jedne vječne mladosti koja gospodari i stvara.
Pred crnom će barkom pokleknuti mnogi,
pasti u jecaj, bezizlazne staze ljenštine i srdžbe,
ali Ti si jedno sa prirodom i nebom, sa vazduhom i vjetrom,
pa kreni kuda si namijenjen, kuda je sve živo
bez straha od života, onuda kuda si bio, kuda te već ima.

Specijalna nagrada : Radojka Draganić(1998), Nikšić

S DRUGE STRANE RIJEKE

On živi s druge strane rijeke,
Tamo prijeko, na onoj obali,
Dijele nas čudne vode neke,
Molim vale ne bi li zastali.

Često bih poželjela strasno,
Da uspijem preko vode preći,
Rijeka bi zahučala glasno,
Spriječila put ka mojoj sreći.

Biću jednom i na toj obali,
I vidjeću da li mene sniva,
U meni ce slapovi hučati,
Rijeka ce sve tiša da biva.

VI MULTIMEDIJALNI FESTIVAL 2017.

Proza :

1. Knjige razgone mrak sujevjerja i donose svjetlost znanja, Nevena Jovović , Pljevlja.
2. Daljina, Sara Markušić, Plav, mentorka : Senada Đešević.

Poezija :

1. Da me bude, Nemanja Dragaš, Pljevalja.
2. Ne ja nisam nestao, Tea Selimaj, Gusinje, mentorka : Senada Đešević.

Donatori: Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore i Sekretarijat za društvene djelatnosti Opštine Pljevlja.

1. Jelena Miličić**Lekcija sa sela**

U kabinet biologije ušle su mirno i vidno postićeno – bilo je to njihovo prvo i jedino kašnjenje. Prvog dana gimnazije nisu se najbolje snašle u novoj školi. Nema veze... Gledamo u nepoznata lica desetak djevojaka. Ne prepoznajem ih sa ulice, sa treninga, ni sa fejsa... Do tada, nisam razmišljala o problemima đaka sa sela. Saznala sam to malo kasnije, na nešto teži način. Par neopravdanih na samom početku godine, razredna je u moju rubriku upisala sa posebnim zadovoljstvom. Moj revolt da sam na prve časove kasnila zbog kiše, prekratila je uz ciničan osmijeh: „A kako Ivana sa Kosanice nije zakasnila?“ Sa Kosanice? Stvarno, kako nije? To sam Ivanu pitala već narednog časa. Pričaju kratko i brzo, bez pretjeranih emocija; samo činjenice, bez žalbi, bez prenemaganja, kao da pričaju o nekom drugom. Ustaju oko pola 6, pješače da bi uhvatile prevoz, pred gimnazijom su oko pola 7, kad većina nas još uvijek spava. Mi u nevjerici širimo oči. Počinjem da opravdam strogo razredne i pitam se šta moje drugarice rade zimi. Kako pješače od pola 6 po mrklom mraku? Je li ih strah? Kako Suzana iz Zekavica pređe po 3 kilometra u oba pravca; množim to sa pet radnih dana? Da ironija bude veća, sve te djevojke iz Odžaka, Bušanja, sa Kosanice - svaki dan imaju sredene frizure i ispravljenu kosu, dok se ja do gimnazije najčešće dovučem sa hipi frizurom. I ne bi me uopšte čudile, da pored pored teškog seoskog života nisu još i odlične učenice kao Milijana na primer, koja našu gimnaziju predstavlja na crnogorskoj olimpijadi iz hemije gdje niže uspjehe iz godine u godinu. Kako li sve to postignu? Kako završe školske obaveze s obzirom na to da tek kasno popodne stignu kući, da pomažu na imanjima, da čuvaju mlađu braću i sestre. I ko zna koje su nam još obaveze prečutale? One osvajaju bez mnogo priče: fasciniraju Anine odnjegovane ruke, Natašine ocjene iz matematike, Tamarino poznavanje istorije... I Rada naravno - sinonim požrtvovane sestre. Ona svaki dan priprema klopnu starijem bratu, koji se nadavno izvukao iz gimnazijskih klupa: od čufteta, pite, preko palačinki i kolača. Ona je moja jedina nada da ću nekad nešto napraviti u kuhinji, osim haosa. Kaže još da nije teško rasukati pitu, što ne zna ni moja majka, a ne ja. Snalaze se nekako. Kad imamo pismene popodne, noćijevaju kod rodbine u gradu. Ni Sneža ni Mediha ne žale se što ih rodbina „iskoristi“ da usisaju prašinu ili okače zavjese. Ponekad ih sretnem u parku iznad centra grada gdje moja ekipa dangubi posle škole, a one čekaju prevoz kući. Šalimo se sa Draganom oko nekih momaka. Ne naljuti se. Na odlasku nam nadmoćno kažu da više vole selo. Zašto pišem o njima? Zato što su jednostavne. Zato što su inspirativne. Zato što fasciniraju. Zato što su prave drugarice pa mi pomognu kad mi zatreba. Ovaj zapis je sve što im ostavljam. Da se ne zaboravi.

1. Немања Драгаиш, Пљевља

ВИРЦИНИЈИ

Никоме не обећај ријеку. Не узимај дах. Не проливај кап.
 Умивена лица је јутрима не праштају. Лед је не зауставља.
 Нацртај косе заплетене у валове и мирисе поља амаранта.
 Опрости прстима који небо додирују само дугим ноктима.
 Знаш, неке од твојих сто година други ће брати са дрвећа.
 Неће те питати ко је тим пољима ходао далеко испред тебе.
 Сва стабла ће птице везати за сводове да осјете слободу.
 Очи ће бујицу црних сјенки послати океану. Неће те питати.
 Никоме не обећај ријеку. Не дај дану да се у тебе улије.

Од свих пјесама, највише боли она незаписана. Покушај.
 Растави се од коже и њених трагова. Облаци је путевима.
 Када пуца по шавовима, нека је земља прахом ушива.
 Ово је доба за ход по трешњама и додире нити памука.
 Далека је она ватра која гори у венама нашег свемира.
 Памти бројеве, језике и кораке. Нека трају у име истине.
 Ваздухом простри фигуре извезеног дамаска. Анђеле
 Опрости деценијама што лутају пустињом, без компаса.

Никоме не обећај ријеку.

1. Nevena Jovović, (2002) Pljevlja

Књиге разгоне мрак сујевјерја и доносе свјетлост знања

Сваки човјек се рађа као празна књига. Њене корице су негдје скициране и привлаче нас (или одбијају) изгледом на који углавном не можемо утицати. Међутим, не можемо рећи да некога познајемо, или покушати да му судимо, ако нам он не допусти да прошетамо страницама његовог живота.

Те странице годинама испуњавају родитељи и околина својим увјерењима, животним начелима, али понекад су то и предрасуде, мрачна размишљања и песимизам. Дијете кроз сазријевање у тешким тренуцима живота, који умије бити суров, утјеху може наћи међу корицама књиге. Мудрост која се стиче читањем књига је попут јаког вјетра. Он одагна сву тугу у људима, а мјесто препушта свјетлости. Да би упознао свијет са свим чарима које он носи, човјек прво мора упознати себе, полазећи изнутра, поистовјећујући се са јунаком омиљене књиге и налазећи рјешења својих проблема у искуствима својих хероја.

Учени људи су богати. Био просјак или живио са свим раскошима које му се нуде, образован човјек се истиче у маси оних који су заслијепљени туђим успјесима, док их кроз живот воде најгласнији, а не најпаметнији. Али, негдје дубоко у свакоме од нас крије се дијете гладно знања које ће срушити зидове предрасуда. Године су само понекад показатељ мудрости. Доситејев духовни отац Теодор Милутиновић није био учен, али га је живот подучио, а Бог му подарио разум који га је водио далеко испред свог времена. Доситеј, одлучан да мијења свијет, храбро одлази из своје колијевке, гладан знања. Међутим, мудар човјек никада није себичан, па се тако и Доситеј враћа народу. Он своје мисли дијели, уносећи искре које распаљују жељу за новим знањима.

Некада и несвјесно, ми постајемо робови туђих амбиција и увјерења. Религија – као оправдање за све необјашњиво и запањујуће, лични је избор сваког од нас. Мислим да је религија ослонац коме се окрећемо у тренуцима највеће патње и осјећаја безизлазности, али она не смије бити примарни и једини предмет интересовања сваког од нас. Религију не смијемо користити као оправдање за нечију скривену љењост, незаинтересованост или похлепу. Неплодне догме руше и Доситеј и игуман Теодор жељом да све цркве и манастире претворе у школе. Те мисли у мени су покренуле велику расправу шта је врједније, и једини закључак био је да туђа начела не морају нужно одговарати нашим. Сви имају право на своје мишљење, а они најмудрији своје ставове поткрепљују знањем стеченим годинама.

Сваки човјек је пулољак: допусти ли свјетлости из корица књига а га обасја, развиће се у најљепши цвијет у башти. Књиге своје руке пружају свима, а само најхрабрији и најсвјеснији њихове врједности, одважно се препуштају да их оне воде кроз живот, бранећи их од сваког зла у људима и мрака који носе несигурност и пороци.

2. Sara Markušić, Plav
Mentorka Senada Đešević

DALJINA

Moje ime je Daljina. Većina ljudi me mrzi, jer sam ipak to ja, . Ja razdvajam ljude na minute, dane, sate, nedjelje, mjesece... godine. Ali, u suštini to sam, nečiji razlog za tugu.

Šapni mi spisak želja ljudi koje želiš vidjeti i neću ti to omogućiti, samo ću te od njih više udaljiti. Nikad nijesam znala zašto me ljudi tako shvataju. Možda, ali, ipak ja značim malo, kada se neko voli. Ja ne značim, ja ubijam. Ja nijesam za slabiće. Ljudi se pitaju zašto voljeti sa daljine, kada je potreban samo jedan korak da dva svijeta postanu jedan? Ruše ih bure, uragani, sječanja, oluje...sve ono najgore. Ljudi žele sačuvati i najmanju uspomenu na svoje voljene osobe. Opisuju me...i gradove u kojima se nalaze. Bila sam to ja. Daljina. Galantnog hoda, nezvana, uvukla sam se u tonove njihovog glasa. Bila sam to ja. Daljina. Ledena kraljica što zamrzava vrijeme, i zime, i ljeta, i proljeća. I svaku promjenu u univerzumu. Sve osim stranica na kalendaru, što se kidaju jutrima, i sniju čežnjama. Donosila sam mrak u lijepo upakovanim danima za iščekivanje. Dan je trajao puno duže. Noći predugo. Tri puta duže od prosječne dužine. Duže od svakog vremena. Duže od čekanja. Kidam stranice na kalendaru vremenu što se lijeno vuče po prašini zaspalih snova, čekajući još jedan trenutak, vrijedan svih predugih noći, i dugih dana. Najgori sam neprijatelj želja. Mrak svih mrakova.

Bitni ste onome ko pregazi stotine kilometara zbog vas. Odlazak našeg najvoljenijeg na neko bolje mjesto za nas pričinjava tugu. Za nas tugu, za njega sreću. Njemu je tamo sigurno bolje, ne muči se sa bolovima, i ljudima koji su ovdje bili.

III Multimedijalni festival 2013.

1. Nemanja Dragaš, poezija.
2. Marko Pejatović, poezija.

1. Jelana Miličić proza.

Donator: Opština Pljevlja.

2. „Majci“ autorke Amre Tahirović iz Rožaja
Mentor profesor Agim Ljajić

Majci

Majko, tvoja ruka sad me snažno grli,
I tvoja dobrota tiho bdije nada mnom,
Kad mi nađeš ime gdje su oni umrli,
Nemoj draga mati pustit suzu za mnom.

Nemoj draga majko, poklonit mi jecaj,
Snagu svoju čuvaj, život biće teži,
Ne brini zbog mene, svakom dođe kraj,
Svaka duša jednom odluči da bježi.

Ti da patiš nemoj, nemoj da te boli,
Sve su ljudske sudbe surove i teške,
Gdje god budem srce će silno da te voli,
Pamti moje dobro, nemoj moje greške.

I čuvaj se mati, čuvaj srce nježno,
Kad vrijeme odnese uspomene na me,
Nemoj da boluješ, to je neizbježno
Čuvaj dušu, srce, od zla i od tame.

1. Nemanja Dragaš, Pljevlja

Da me bude

U praznom stanu u potkrovlju

Polupraznim tramvajima

Pored ispunjenih ljudi

U grlu koje misli

Ispod paorskih noktiju

U množini nakon jednine

U licima ispod bora

Posle oluje

Da me bude

Ispod ožiljka

Pod kamenom

U koži moje kože

Ispod stene

Da vrištim

Iz usne da prokrvarim

Na blef

Da oprostim

(Kao da drugačije umem)

Rekom bez vode

Bez pulsa da otičem

I zabolim pod korom drveta

Kada me na zemlji nema

Bez reči da trpim

A onda učinim

Što i pet redova ranije

Bez stida da obećam

I kao šum da pređem

Do sledeće zvezde

Gde ću loše voleti

Sve opsovati

I sve ponoviti

Ali, neka

Samo da me bude.

2. *Tea Selimaj, Gusinje.*
Mentorka *Senada Đešević*

Pjesma je posvećena dječaku Ognjenu Rakočeviću koji je nesrećno stradao

NE JA NIJESAM NESTAO

Ne ja nijesam nestao
Ja sam samo otišao tamo
Gdje ću se malo bolje snaći
U neki drugi svijet
Za koji sam rođen
Tamo negdje daleko
Među zvijezdama koje sam sanjao
Kao kad čovjek sanja najveću ljubav
Kojom je u srce pogođen

Ne ja nijesam nestao
Samo sam mislio
Da sam porastao
Da sam postao veliki čovjek
I da mogu sve
Da pređem most
Da preskočim rijeku duboku
Plavu kao moja kosa
I hladnu kao moja noga bosa

Ne ja nijesam nestao
Samo sam mislio
Da sam porastao
Ali nijesam pomislio
Da je rijeka još veća
I dok hodam bez košulje na sebi
Da će se dogoditi nesreća
I da ću otići u svijet
Za koji sam rođen
Jer ja ovdje nijesam umio da živim
Ja sam nekom drugom zvijezdom
Odavno vođen

1. „*Ako postojiš posle(da)nas*“, *Nemanja Dragaš (1992), Pljevlja*

AKO POSTOJIŠ POSLE (DA)NAS

Ostani ako ćeš mi biti voda
Kada presušim u očima ovog sveta
Sa uobraziljom deteta.
Ostani ako postanem pas
Ili krenem da mjaučem na svaku čizmu
Koja prođe ulicom.

Sve knjige sveta
Ti ne moraš pročitati,
Ali ako si čovek S
voju moraš do kraja napisati.

Ako se zoveš Anabel
Ili te zovu Adrijen,
Ne ponašaj se kao novorođenče poeme.
Za sve budi lutka od porcelana ,
Ali ne lomi se lako
I ne daj nikome da te lako kupi.
Nauči jednu važnu stvar:
Sasvim je moguće da je onaj ko te je rodio, podvalio vasioni.

Smej se na svaki krik
I crveni od sramote,
Ako niko drugi u svoje ime to ne učini.
Ako je urlik najlepša muzika koju čuješ,
Pređi na slikarstvo ili kreni na časove salse.
Uostalom , budi sve što želiš.
Pod uslovom da time ne ispunjavaš nečiju tuđu želju.

Moraš putovati daleko da bi došao blizu.
Sve naše daljine nekome su prisni zagrljaji.
O meni ne razmišljaj mnogo.
Drži mi prazan kavez otvorenim
Ako poželim da umrem

I nahrani me kao najrođenijeg
Ako kosmos ugasi poslednju zvezdu
Mog parčeta neba.

2. Zoran Dabetić(1995), Berane

Znam nju. Više mi ne treba

Zima je. Ognjište već polako počinje da se gasi, majka je utonula u san, a ja sjedim. Svetiljka sa već treperavim sjajem svjetluca i opominje da će da se izgasi. Ne brinem, neka se izgasi. Ja svejedno volim mrak. Svjetlost je samo jedna velika varka, mrak je romantika, želja i bludnost. Snijeg je već prekrrio prirodu, dao joj svoje obrise, zeledio siromašne grane i stvorio led po ulicama koje vode do njene kuće... Oronule grane su prekrile sokake, polomljene tarabe su pale na ivice ulice i smetaju mi. A šta čovjeku poput mene ne bi zasmetalo...

Sreo sam je u oktobru. Da, dobro se sjećam. Bio je to trinaesti oktobar. Petak, negdje oko podne. Kiša je polako počinjala da pada, a ja sam žurio da stignem na autobus. Prolazio sam kroz park kojim inače idem. Par stabala breze, nekoliko iskrivljenih tuja, klupe na ivicama trotoara i rijeka koja stalno isto teče.

Isti tok, isti talasi.

Meni je ovdje sve uobičajeno. Išao sam uskom stazom koja je vodila ka glavnoj ulici. Ubrzavao sam svoj korak. Otvorio sam kišobran, jer je kiša pojačavala svoj tempo. Nijesam gledao naprijed, jer su kapljice počele da me zapljuskuju sa svih strana. Odjednom me je nešto zaustavilo. Da, to je bila ona... Udario sam u nju žureći i ne kontrolisajući svoj korak. Imala je plave oči, boje neba. Te plave, nježne oči od kojih ne mogu da spavam i od kojih čekam svaku zoru budan, nadajući se boljem, ljepšem.

Imala je crnu, dugu kosu, koja je sad već bila pokvašena od kiše. Nasmiješila se i rekla: „Izvini“. Zamislio sam se. Taj trenutak je za mene bio vječnost. To njeno „izvini“ je mene odvelo u beskraj. Posmatrao sam te blago crvene usne kako izgovaraju ove riječi. Posmatrao sam to divno stvorenje koje je stvoreno samo za ljubav. Posmatrao sam... I ja sam se nasmiješio. Nijesam ništa rekao. Ne znam što. Možda nijesam znao, možda nijesam umio. To se i sad pitam.

Otišla je. Nastavila je, čini mi se, bržim korakom. Možda i nije, ali ja tako mislim. Zaustio sam da je pitam za ime, ali nijesam to učinio. Nastavio sam dalje. Sada već ponešen željom i voljom za život. Posmatrao sam rijeku, sada je imala drugačiji tok. Posmatrao sam tuje, više nijesu bile iskrivljene. Gledao sam iste klupe od ranije, bile su mnogo ljepše.

Šta se to u čovjeku desi, pa mu misli promijene dušu i stvore ljepši pogled na svijet? Koji to list odleti sa strane i padne baš tamo gdje treba da bude? Koji to kamen upadne u rijeku, pa ona promijeni svoj tok?

Ubrzo sam saznao gdje živi. Bila je to kuća blizu moje, sa specifičnim prozorima i plavim zavjesama koje sam uvijek sa radoznalošću posmatrao. Te plave zavjese su u meni budile želju za onim njenim plavim očima, za crvenim usnama. Želio sam da je poljubim, želio sam da je milujem. Ali, želje su kao vjetar. Naidu u nekom godišnjem dobu, a onda nestanu, kao da ih nikada bilo nije.

N
e znam kako se zove, nijesam se trudio da saznam. Lakše je ovako, Kada bih joj čuo ime, snovi ne bi bili isti. Želje bi se pomutile, pamet oslabila. Ime... Ko bi rekao...

Svetiljka se polako gasi. Moje misli polako nestaju, inspiracija prestaje. Sada idem da sanjam. Idem da živim, jer kada je sanjam, ja dišem. Kada nje nema, ni ja ne postojim. Ali, ime joj ne znam. Znam samo te plave oči, plave zavjese, kišu, park, breze, tuje, rijeke.

Znam nju. Više mi ne treba.

Ne ja nijesam nestao
Samo sam htio da vam pokažem
Da sam čovjek
Da mogu sve uraditi
A ne kao što ste vi mislili da je Ogi
Samo jedna mala beba
I dok sada plačete
Ja vas posmatram iz mog novog doma
Sakriven među zvijezdama
Daleko na nebu
Ne plačite
I ne pravite još dublju rijeku
Još veću vodu koja me davi
Neka to bude samo uspomena
Da je postojao jedan dječak plavi
Ne ja nijesam nestao
Ja sam samo otišao
Da kao i vi prošetam Podgoricom
Da prođem onom dugom ulicom
Preko mosta malom prečicom
Pored onih koji tuda prolaze
I misle mnogo na novac NATO i baze
A onda se sjedine kada za nekog
Kao za mene krenu suze
I shvate da nesreća
Još jedno nedužno dijete uze
Ne ja nijesam nesta

V Multimedijalni festival 2016.

Odradio je svoj ritual i rekao mi da je gotovo. Bio sam sumnjičav i pitao zašto ništa nisam osjetio, neku promjenu, bilo šta. Smirio me uvjerenjem da je on najbolji u svom poslu.

Umro sam naredne godine, a da nisam znao da li će svijet saznati istinu o meni. Da mogu da vratim vrijeme, nikada ne bih pristao na onu strašnu pogodbu. Sve ono šta sam za to vrijeme napisao neko bi drugi umjesto mene ispričao, ali ne bih bio krivac za toliko mnogo siročadi...

Tek sada je moja duša našla mir, zahvaljujući tebi! Neka te moje pero služi u zdravlju, i ako ti ikada neko ponudi besmrtnost, otjeraj ga u sam pakao i znaj – bez ičije pomoći ćeš uspjeti jer u tvom srcu leži pisac. Iskreno tvoj,

Aleksandar Dima

Mora da sam lud ili da imam temperaturu. Ovo šta sam pročitao graničilo se sa nemogućim. Potražio sam oca ne vodeći računa o tome da je ponoć već odavno prošla. Ušao sam u roditeljsku sobu i probudio ga. Pošao je za mnom bunovan, u rukama je imao svoje naočare za čitanje. Sjeo sam ga za svoj sto i pružio mu hartiju sa neobičnom pričom koju sam ispisao u stanju transa. Dugo je i pažljivo čitao...

– Ovo je odlično! Sada ne žalim što sam dao onolike novce za pero!
Gledao sam ga zbunjeno. On misli da sam ja sve izmislio! Počeo sam da zamuckujem.

– Aaali, to je sve čista istina! Pero je samo pisalo tu priču. Ja sam bio samo oruđe. Na njega su bačene čini. Pročitao si dio o alhemičaru. On je učinio to kako bi se istina kad-tad saznala.

– Istina je da ćeš ti biti veliki, možda i veći pisac od njega!

Zagrlio me savrazdragan. Nisamusprio da ga razuvjerim. Kada sam kasnije opet koristio pero, nije više bilo stanja transa. Priču Aleksandra Dime sam sačuvao za dan kada odrastem i kada moja riječ bude imala težinu, tadaće mi valjda neko povjerovati...

Poezija :

1. Sloboda (iz dana u dan), Vojislav Knežević, Pljevlja.
2. Mladost je sloboda, Amra Tahirović, Rožaje.

Proza :

1. Sloboda mladosti, Nikolina Pejović, Podgorica.
2. "Mladost ne gubi vrijeme", Željana Andrić, Pljevlja.

Donatori : Fond za aktivno građanstvo iz Podgorice i Uprava za mlade i sport Crne Gore.

služavke koja bi uz moj rukopis prvo naučila slova, a poslije provodila besane noći dok ne bi oči isplakala. Potom bi došla da mi objavi kako sam najnježnija duša koju je poznavala i da želi da ostari uz mene. Tada bih je ostavio, uplakamu i iskorišćenu, ali opismenjenu. Navlačio sam tako gnijev mladih žena na sebe i moj ugled je tonuo iz dana u dan sve dublje u kaljugu francuskog blata. U meni je sve slabije tinjala nada da ću postati veliki pisac.

Jedne noći, u ljeto hiljadu osamsto dvadeset i devete godine, dok sam kraj otvorenog prozora sa perom u ruci posmatrao nebo i slušao zrikavce u potrazi za novom idejom, ugledah visokog gospodina obučenog u najfinije crvene haljine kako ide poljanom ka vratima moga doma.

Bio sam zbunjen jer su posjetioci u to doba bili rijetkost, a njegov neobični stil odijevanja nije odavao ništa o njemu osim da je plemićkog roda. Bio je tačno pod mojim prozorom.

– Dobro večer, mladiću!

– Pa nije baš da je dobro, ali ne bunim se... Kojim dobrom, gospodine? Mogu li kako biti od koristi?

– Ti meni? Teško! Ali bićeš jednog dana!

O čemu priča ovaj čovjek? Da li je do njega stigao zao glas o meni pa je došao da mi se podsmijeva, ili ga je poslao neko od mojih drugova iz krčme?

– Pa dobro, ako ne mogu biti od pomoći, recite barem šta tražite pred mojom kućom u ovo doba noći?

– Ne šta, već koga! U svakom slučaju – našao sam ga! Kojim poslom, mora da se pitate? Pa da mu dam ono šta mu treba.

– Mislite na mene? Ne zamjerite, ali ne znam šta to možete da ponudite, a da meni treba.

– Mogu da ti podarim besmrtnost! Naravno, ne onu dosadnu gdje bi živio vječno dok bi svi tvoji najbliži umirali. Dajem ti priliku da postaneš jedan od najvećih pisaca svoje zemlje. Čovjek u čijim će djelima vječno živjeti uspomena na njega i koga će čitati čak i onda kada se ljudi ne budu ni sjećali ovih vremena.

Ovo mora da je neki ludak, tako sam mislio dok sam slušao njegove riječi. Možda treba da pišem o njemu? Hajde da istrajem u ovoj igri. Svakako trenutno nemam pametnija posla.

– Zašto bi mi poklonio baš taj dar, najveći od svih mogućih?

– Nisam ni pomenuo da bi to bio poklon! Samo jednostavan dogovor od koga bi svi imali koristi.

– Da čujem... Šta se to od mene traži? Da ubijem kardinala možda?

– Neee, ništa tako krvavo! Od tebe se traži da nastaviš sa onim što najbolje znaš – da dovodiš svakodnevno drugu ženu u postelju!

– Samo to? Nema potrebe da nekoga žrtvujem ili slično?

– Ja sam svoje rekao i imam problem sa tim da nekom nešto dva puta ponovim! Imamo li dogovor?

– Naravno!

Rukovali smo se preko prozora i neobični posjetilac je otišao u noć odakle je i stigao.

Možda bih za čitav događaj pomislio da je bio samo san, da mi se narednog jutra nije pismom javio izdavač iz Pariza. Loren, jedna od mojih sluškinja-ljubavnica, ponijela mu je moj rukopis i on je želio da me angažuje da pišem za njega, ali u mnogo dužim formama. Moje knjige čitaće plemići u čitavoj Francuskoj!

Kopkalo me malo što se dogodilo baš ono šta je stranac u crvenom obećao, ali se nisam puno obazirao na to. Nastavio sam da jurim za sukunjama jer je to bila moja strast jednako kao i pisanje. Priznajem da je moja glad za ženama bila pojačana razgovorom sa strancem, jer što za svaki slučaj ne uraditi sve šta je u mojoj moći... Eto, čisto ako je ipak sve ono šta je rekao istina...

Moje pisanje je potrajalo duže čak i od cara Napoleona Bonaparte. Iz mojih ljubavnih avantura nicala su djeca kao pečurke, ali nijedno jedino nisam želio priznati. Kako sam mogao ostaviti svoje prezime, koje je sada značilo sva otvorena vrata u Francuskoj, nekom tamo kopiletu sa služavkom? Ne, ja sam sebe izgradio iz praha i sam ću se u prah i vratiti.

Već sam bio poprilično star kada sam, razmišljajući o svom životu, shvatio da sam bio žrtva nekog demona. Prodao sam svoju dušu, a da nisam bio ni svjestan toga. Noćima su me proganjali dječiji krici. Ostavljene bebe plakale su za mnom. Znale su ko ih je izdao prije nego što su i došle na ovaj svijet...

Predosjećao sam da mi đavo neće dozvoliti da napišem ovu priču o sebi. Priču koju ljudi zaslužuju da čuju. Prije svega, ove su riječi pripadale svoj izgubljenoj djeci koja su nosila moju prokletu krv. Možda njih i neće biti na svijetu onda kada ova istina pronađe svoj put...

Jučer sam posjetio jednog alhemičara. Izložio sam mu svoj zahtjev. Hoću da začara moje pero tako da, kada dođe u ruke nekog pisca, on čuje priču od pera i zapiše je tako da se nikada više ne zaboravi.

Tražio mi je vlas kose i većinu blaga koje sam imao. Pristao sam na sve jer sam bio očajnik u posljednjem pokušaju da makar djelić duše spasim prije nego što pođem Bogu na ispovijest.

1. Војислав Кнежевић (1986), Пљевља

Из дана у дан (Слобода)

Отварам два окна -

Из свог маленог дома

Удишем свјеж зрак

Тихог јесењег јутра

Који је данас дан

Нећу ни да знам,

Горки лист на столу

И кафа хладна,

Вани дажд пријети

Знај да то све -

Одавно мори ме

Исти је корак

Од трена до трена

Звук тишине

Да отјера мрак

Склапам очи ове

И кружим у сну

У мени си свуда

Остајем још ту...

Слобода је секо моја

Од сваке гужве боља

Осјећање које траје...

Љета пролазе секо

Тако је одвијека,

Знај да на концу нико

Неће да нас чека

Корак по корак

Од трена до трена,

Од јутра овог до сна

Молим и чекам те

Из дана у дан...

И даље слободан

2. Amra Tahirović (1997), Rožaje

Mladost je sloboda

Kad sve prođe i pritisne me vrijeme

dana ću prošlih da se sjećam rado.

Život je bića jednog posijao sjeme

i bilo je živo, razdragano, mlado.

Kad sve prođe, dočekaću raširenih ruku

starost svoju, bolest i smrt neizbježnu,

Sjećanja će vedra k prošlosti da vuku

dozivajuć' djevojku nekad lijepu, nježnu.

Vezaće me prošlost samoćom i žalom.

Znam, boljeće slika srednjoškolskih dama

čija mladost procvjeta tek maturskim balom,

tad plakaće starica, oboljela, sama.

Šta je veća kazna, no što sve prolazi?

Gdje godine skrivaju ljepotu i radost?

Vrijeme nas redom sve guši i gazi,

jedina sloboda života je mladost.

1. Aleksandar Obradović (1986), Bijelo Polje

Pero

San svakog dječaka koji mašta da postane pisac je da ima svoj sto za pisanje i posebno pero koje će umakati u mastilo i potom prenijeti svoje ideje na hartiju. Učiniti je domom za čarobne svjetove iz svoje glave. Ja sam na svoje čekao dugo, ali se isplatio...

Imao sam tada četrnaest godina i bili smo u posjeti Sarajevu. Majka je obilazila butike i tezge po Bašaršiji, dok smo tata i ja rovarili po jednoj antikvarnici uživajući u mirisu starih knjiga. Nove nikada ne mirišu tako...

Kao da sa svakim čitaocem ostanu između korica zarobljeni njegovi snovi i uspomene. Zato neke mirišu na more, jer je posljednji koji ih je čitao to radio na plaži. Ili, pak, mirišu na četinarsku šumu o kojoj je maštao... Moje uživanje prekinuo je prizor od koga mi je zastao dah – pero za pisanje u posebnoj, od stakla izrađenoj, kutiji i opis koji kaže da je pripadalo Aleksandru Dimi.

– Tata, dođi da vidiš!

Otac je u tom trenutku listao neku enciklopediju, tako da je nevoljno podigao nos iz knjige i krenuo ka meni. Uhvatio sam mu pogled kada je zapazio predmet mog interesovanja. I on je bio fasciniran.

– Da li je pravo?

Izrekao je pitanje kao šapat i prodavcu je dugo trebalo da shvati da su te riječi bile namijenjene njemu.

– Naravno, to je najvrijedniji primjerak u mojoj kolekciji. Naslijedio sam ga od dede koji je imao knjižarnicu u Parizu. Porodica mi je jevrejskog porijekla tako da smo se u prošlosti puno puta selili. Deda je govorio da je samim čudom pero završilo u njegovom posjedu.

– Je li na prodaju?

– Do prije tri dana bih ubio onoga ko bi me to pitao, ali ova teška vremena su učinila da je sve na prodaju. Sudbina moje radnje visi o koncu. Ljudi danas ne znaju da cijene vrijednost starih i rijetkih knjiga.

– Koliko tražite za njega?

– Oprostite ako sam indiskretan, ali me zanima, šta planirate da radite sa njim?

– To morate pitati Stevana. Ako ga kupim, biće njegovo. Je li tako, sine?

– Tako je! Radiću ono šta je i gospodin Dima radio – pisati, stvarati priče o gospama u nevolji i njihovim herojima...

– Vaše je za hiljadu maraka! Šta kažete, imamo li dogovor? Sami znate da ovakvo nešto nema cijenu! Da niste pravi ljubitelji knjiga, nikada vam ga ne bih dao po toj cijeni. Faktički ga poklanjam!

Tata je gledao u mene pa u kutiju. Znao sam da je to zaista mnogo novca, ali nisam mogao prevaliti „Ne" preko usana.

– Uzimamo! Stevane, tvoje je!

Isplatio je antikvara dok sam ja držao staklenu kutiju kao da je u njoj ključ od čitavog svijeta. Izašli smo iz radnje i uzeo sam tatinu ruku. Znao sam da je osjetio moju zahvalnost...

O tome šta se desilo kada smo majci ispričali našu pustolovinu, bilo bi malo i čitav roman da se napiše. Govorila je da smo prevareni i kako je u antikvarnici već spremno novo pero koje čeka sljedeću budalu koja će povjerovati u priču. Tata i ja smo bez riječi slušali kritike. Znali smo da majka ne shvata pravu vrijednost predmeta koji smo imali u svom posjedu i da bi svaki pokušaj odbrane samo pogoršao stvari...

Čim smo se vratili sa putovanja, otac je oslobodio moj radni sto i donio mi pregršt čiste, neispisane hartije i bočicu crnog mastila. Poljubio me je u čelo i ostavio sa poklonom koji sam, pažljivo, oslobodio iz staklene kutije. Bilo je vrijeme za odlazak u krevet, ali ja nisam mogao odoljeti...

Uzeo sam pero, umočio ga u mastilo, pustio da se ocijedi i nezgrapno ga spustio na papir. Osjećaj je bio tako dobar! Počeo sam od svog imena, a onda sam redom ispisivao sve šta bi mi padalo na pamet. Povremeno bih iznova umakao osušeni vrh i nastavljao sa pisanjem. Osjećao sam kao da sam u transu...

Ne znam kada se tačno dogodilo, ali prestao sam da kontrolišem pero, a na papiru su se pojavljivale meni nepoznate riječi. Pokušao sam da podignem ruku i prestanem sa pisanjem. Nisam uspio u tome. Neka sila držala me prikovanog. Čak ni rukopis više nije bio nalik mom.

Na početku je bilo nemoguće razlučiti šta piše, a onda su riječi postale jasne...

Ostani miran i poslušaj moju priču... Sve ću ti reći, nemam tajni pred tobom. Samo nemoj da paničiš i ne zovi nikoga...

Zovem se Aleksandar Dima i ovo je priča o tome kako sam prodao dušu đavolu, samo da bih postao slavan...

Bilo je to na početku moje karijere. Ništa nije govorilo da će ikada neko cijiniti to šta ja pišem. Sve bi obično završavalo u krilu neke

IV Regionalni Multimedijalni festival 2014.

Proza :

1. Aleksandar Obradović, Bijelo Polje.
2. Zoran Dabetić, Berane.

Poezija :

1. Nemanja Dragaš, Pljevlja.
2. Amra Tahirović, Rožaje.

Pohvaljeni su radovi Anastasije Kocić i Milića Dujovića.

Donatori : Fond za aktivno građanstvo (FAKT) i Opština Pljevlja.

1. Nikolina Pejović, Podgorica

Sloboda mladosti

„Biću uz tebe dok god budeš vjerovao u to“, govorila je često moja prijateljica Sloboda. Kad god se prisjetim svoje mladosti sjetim se i nje, jer je ona nezaobilazan dio tog perioda moga života. Ona je zapravo ispunjavala moju mladost i činila me je srećnijim, kao i svaki iskreni prijatelj. Imao sam velike snove, a ona ih je podržavala. Želio sam postati doktor, filozof, naučnik; želio sam promijeniti svijet učinivši ga boljim mjestom. Moj um nije poznao granice, činilo mi se da mogu sve. Osjećao sam se slobodnim, a sad shvatam da je moja sloboda proizlazila iz osjećaja bezbrižnosti.

Jednoga dana Sloboda me je zamolila da porazgovaramo o ozbiljnim temama. Čim sam pristao, počela je: „Odrastaš. Doći će trenutak kad ćeš se suočiti sa surovim gospodinom Životom i njegovim saputnikom, gospodinom Grijehom u crnom kaputu. Nakon što stekneš ta poznanstva odbacićeš me, prestaćeš da vjeruješ u mene i postaćeš rob gospodina Grijeha i njegove djece. Neće to biti tvoj izbor, makar ne u potpunosti. Oni će zakucati na tvoja vrata kad ti bude bilo teško i ponudiće ti različite predloge ubjeđujući te da ih prihvatiš uz argumente da će ti pomoći, da si mlad i da nemaš šta izgubiti, da treba sve probati, jer je život samo jedan pa treba uživati u njemu.“ U tom trenutku ljutito sam je prekinuo i pitao sam je da li shvata šta priča, da li misli da sam dovoljno lud da je odbacim, a da znam da mi misli samo i jedino dobro. Uz brižan pogled i smirujući osmijeh, nastavila je: „Rekla sam ti da odrastaš. Odrastanje prate obaveze, a obaveze na neki način prati i bezizlazni lavirint problema kojim ćeš koračati ubijeden da si se zaglavio u začaranom krugu monotone svakodnevnice. Taj osjećaj će da ište bezbrižnost u tebi svakim danom, sve dok ona potpuno ne nestane. Negdje, u toku tog putovanja, kad se budeš osjećao sasvim izgubljeno, srešćete se. Predlozi g. Grijeha izgledaće ti kao jedini izlaz iz situacija koje ti je g. Život nametnuo.“

Zanijemio sam. Jednostavno nisam znao, a ni sada ne znam, da opišem bujicu osjećanja koja su me preplavila u tom trenutku; kao da me je neko polio hladnom koфом nevjericе posoljene bijesom i razočaranjem. Od tog dana neprestalno sam razmišljao o svemu što mi je Sloboda rekla i pitao sam se da li joj mogu vjerovati. Krivio sam je što me je suočila sa, do tada nepoznatim, osjećajem – strahom.

Nakon nekog vremena, u nekom trenutku sam shvatio da je to bilo to; upoznao sam gospodina po imenu Život. Sve rjeđe sam viđao Slobodu, a sve češće sam se družio sa surovom stranom g. Života. Sve je bilo upravo onako kako je rekla da će biti; sa devetnaest godina upisao sam fakultet i počeo sam da upoznajem svijet oko sebe. Svakodnevnе obaveze oduzimale su mi većinu slobodnog vremena kojim sam raspolagao kao srednjoškolic. Gotovo da nisam ni imao vremena da se viđam sa Slobodom. Upoznao sam novo društvo, nove opake momke sa fakulteta, i u njima, u njihovom ponašanju, sam, na žalost, vidio uzor. Želio sam biti kao oni; kao podanici gospodina Grijeha i njegove djece, želio sam postati ono od čega sam do tada zazirao, upravo ono na šta me je Sloboda upozoravala. Sjećam se da je bila subota; žurka na bazenu kod, meni tada dobrog prijatelja, Stefana, obećavala je nezaboravan provod. Da budem iskren, jedino čega se sjećam sa te žurke bili su Alkohol, jedan od sinova g. Grijeha, i Marihuana, njegova kćerka, koja je pokušavala da me zavede. Ne znam kako, ali kažu da sam bio odlučan u namjeri da ne želim ništa sa njom i bez obira na to što me je Alkohol nagovarao pričajući da ću svakodnevnе obaveze lakše obavljati uz njeno društvo.

Dani su prolazili a meni se sve više sviđao Alkohol; uz njega sam smatrao da sam slobodan, da mogu sve. Živio sam kao podstanar u drugom gradu zbog fakulteta koji sam upisao, tako da nisam baš često viđao majku. Moj otac je poginuo u automobilskoj nesreći tri dana prije mog rođenja. Za dvadeseti rođendan majka mi je kupila automobil. Bio sam oduševljen. Dva mjeseca kasnije dobio sam vozačku dozvolu i počeo sam aktivno koristiti crni Mercedes. Sama pomisao da raspoložem automobilom navela me je da se osjećam još slobodnijim i moćnijim. Te večeri, nakon žurke, koja je tada za mene predstavljala nešto sasvim uobičajeno i svakodnevno, odlučio sam da se sam odvezem do stana. Alkohol je kao po običaju bio uz mene. U jednom trenutku, rekao je: „Daj gas, prođi kroz crveno!“. Upravo to sam i učinio. Ono neočekivano, u tom trenutku, za mene je bila policija koja je počela da juri za nama. „Brže, brže! Ne dopusti da te stignu!“, vikao je Alkohol, a ja sam ga, na žalost, poslušao. Već u sledećem momentu našao sam se u bolnici, okružen majkom i sestrama. Jecaji moje duše, u tom trenutku, bili su previše jaki, a nisam imao snage ni glasa pustiti. Beskonačno mnogo pitanja kružilo je mojom glavom, a bio sam svjestan da odgovore samo ja mogu dati. Međutim, jedino što sam znao je da nisam bio u stanju da racionalno razmišljam. Shvatio sam da nisam bio slobodan, shvatio sam da sam rob, da sam zavisnik. Na žalost; bilo je kasno. Postao sam rob svoje slobode, ili makar osjećaja koji sam tada nazivao slobodom.

Na svu sreću nisam bio mnogo povrijeđen. Iz bolnice sam izašao nakon osam dana. Bio je to mučan period za mene i moju porodicu. Sjećam se svih razgovora sa majkom, svih savjeta, svih suza koje je isplakala. Obećao sam joj tada da ću raskrstiti sa Alkoholom, ali sam duboko u sebi znao da neću, da ne mogu. Krišom sam pio. Toliko sam bio preokupiran

razmišljanjem o svemu što mi se desilo, o svemu što sam dopustio da mi se desi, da nisam bio u stanju da vidim Slobodu. Jedinu mogućnost da zaboravim na bol koju mi je prouzrokovao Alkohol vidio sam u druženju sa njim samim. Čudno je to, ali tada izgledalo je kao jedino logično rješenje, baš kao što je govorila Sloboda.

Nakon mjesec dana, vratio sam se u svoj stan i nastavio sam da pratim predavanja na fakultetu. Trudio sam se da ne pijem, ali to je bilo jače od mene.

Jednostavno - bio sam zavisnik i nisam mogao normalno funkcionisati bez Alkohola. Moj život mogao sam opisati sa dvije, već dobro poznate, riječi: "Začarani krug". Mnogo briga sam okačio sebi oko vrata, a ono najgore je što nisam znao kako da ih skinem. Sav novac koji sam imao trošio sam na viski, vinjak i rakiju, a često sam gladan išao u krevet.

Mjesecima se gotovo ništa nije mijenjalo; sve je ostalo isto do tog, meni omiljenog dana - prvog dana proljeća. Na četvrtoj godini fakulteta, sa 23 godine upoznao sam Nadu. Njen pogled pun ljubavi mi je davao snagu, a kontinuiranom upornošću me je natjerala da okrenem leđa svemu onome što sam tada bio, vjerujući da mogu ispisati potpuno drugačije stranice u knjizi gospodina Života. Nada je imala moć da oblikuje moj karakter i pokušavala je od mene stvoriti boljeg čovjeka – čovjeka kakav sam oduvijek želio postati. Bio sam srećan; dobio sam novu priliku. Upoznao sam svjetliju stranu g. Života, i konačno, pola godine kasnije raskrstio sam sa Alkoholom za sva vremena, a sa Slobodom sam sve češće provodio vrijeme. Tada sam shvatio da ona nije otišla od mene zbog mene samog, već zbog Alkohola i onoga kakav sam bio u njegovom društvu.

Nakon što sam dobio unapređenje, sa 25 godina, oženio sam Nadu. Sloboda je postala naša porodična prijateljica. Sve je bilo kako se samo poželjeti može. Moja majka je, konačno, bila ponosna na mene. Već sledeće godine rodila se Vjera, kruna naše ljubavi, naš mali anđeo. Konačno sam pronašao smisao; Vjerina sreća bila je, a i ostala je smisao svega.

Vjera je upoznala Slobodu i postale su nerazdvojne prijateljice. Svakodnevno su šetale, igrale se, crtale, maštale.. Kako je vrijeme odmicalo Vjerine potrebe su se povećavale, a naš budžet je slabio. Nisam želio da oskudijeva ni u čemu pa sam pronašao još jedan posao. Vrijeme koje sam provodio sa Slobodom zauzeli su prekovremeni sati na dodatnom poslu. Nakon što je Vjera počela da ide u školu svakodnevno sam razmišljao o tome kako odrasta, kako će uskoro trebati da odabere svoj životni put. Želio sam da, prije svega, postane dobar čovjek, želio sam da ne pravi moje greške. Kako je rasla, ja sam sve više brinuo. Ispostavilo se da nisam imao razloga, ali bilo je to jače od mene. Sada se to ponavlja jer imam unučice; Vjera se udala i rodila je blizane, Luku i Lenu.

Moram priznati da već 30 godina nisam vidio Slobodu; zaista mi nedostaje. Danas, kao jedan od iskusnih aktera u knjizi gospodina Života mogu vam reći da je moja sloboda počivala na mojoj bezbrižnosti. Odrastavši, napustio sam svoju slobodu mladosti.

Željana Andrić, Pljevlja

Mladost ne gubi vreme

Ptica se probija iz jajeta.

Jaje je svet.

Ko hoće da bude rođen

Mora da razori svet. „

Herman Hese „Demijan“

Divlja današnjica dozvoljava ljudima samo jednu vrstu rođenja. Izlazak iz utrobe. Različitosti naših karaktera neće svima dozvoliti i socijalno rođenje. Ljudi senke su oni ljudi koji se još nisu stvarno rodili. Žive izgubljeni u lavirintu društva, u ljušturi koju je teško razbiti. Čini se kao da ceo život lelujaju i lebde u tuđim životima. Traže štit i zaklon. Čega se to čovek plaši? Plaši se životinje u ljudima, mada, u osnovi čovek i jeste najsavršeniji oblik životinje. Vreme neće čekati da razbijete ljušturu. Ono ne prašta, ne čeka. Vi čekate njega. Ako propustite taj voz, možda ga više nećete stići, vreme će otići ispred vas. Nastavićete da kaskate za njim. A to nije nimalo perspektivno, priznaćete.

Postoji jedno čarobno vreme - Vreme Pisanja. Moje vreme...

Pišem da bih objasnila sebe drugima, a druge sebi. Jer svi mi živimo u istom vremenu ali svako ima svoje Vreme. I ta vremena se ne poznaju. Pišem da bih pripitomila i ukrotila divljinu koja vlada oko nas rasplinuta tranzicijom. Pišem zato što književnost odoleva. Pišem zato što tako putujem kroz piramidu vremena ili pak vavilonsku kulu. Pišem zato što ću tako reći sve. Jer, **u govorenju vas mogu prekinuti, ali u pisanju... Ne ostavljate im tu mogućnost otvorenu.** Hvala mom vremenu što me pušta da pišem. Nekada, vreme mi se suprotstavi, a tada mrzim noć. Obično mi se inati kada ga ne potrošim kvalitetno. Ovde zahuci onaj voz zvani Vreme, sa početka. Ako prodje, pa kaskate za njim, može da bude dobro samo u jednom slučaju: ako ste mislili, da Vreme potrosite nehumano, ništavno, nekvalitetno. Onda je bolje što vam je pobjeglo.

Nema vremena na pretek, kao što ni vi niste na pretek. Vaše vreme umire sa vama. Zato ne može biti na pretek. Ono traje onoliko koliko i vaše biće. Mana je u tome što ne možete predvideti koliko još vremena ima. Zato ne treba da se pretvaramo da smo sveznajući i da mi upravljamo vremenom. Da nagađamo, koketiramo sa njim. Pretpostavke varaju čoveka. More pretpostavki maskiranih u *sveznanje*. Da li uopšte postoji sveznajuća individua? Isključujem sveznajuće povrće. Dobar test za to što znamo je sledeći. Ako vam se dogodi nešto u šta ste sumnjali, ali niste bili sigurni, već kolebljivi i nepoverljivi, graničili to sa svojim maštarijama, i ako tada kada se desi kažete „Znao sam!“ ili „Znala sam!“, e to znači da ne znate ništa. Vreme zna. Vreme vidi sve i beleži sve. Mi ne. Mi se samo krijemo iza maksime: *sve ja znam*. Vreme nas razotkriva. S vremenom se menjamo. Čosić nam je dao mnogo vremena. Vreme zmijsa, Vreme vlasti, Vreme smrti...

Vreme je istna. Njega je nemoguće potkupiti. Na prvi pogled čini se nepravedno, kako nešto neopipljivo i nevidljivo da nas drži u šaci. Kako da ono bude naš život? Ako dublje promislimo, ne drži ono nas u šaci, već mi njega. Ono je uvek tu za nas i zog nas. Međutim, ako izgubimo vreme, sa njim gubimo od svog života. Deo po deo. Surovo, zar ne?

I neće doći bolja vremena. Ne. Svi koji kažu da hoće, koriste tu praznu frazu kao paravan za svoje izgubljeni, propušteno, uništeno, vreme. Neće doći, jer su ona već tu i sada! Ali njihova lenjost i odsustvo želje i ambicije, ne dozvoljava da ga vide i da ga žive! Mi krojimo vreme, svako po svom kroju, neće ono doći bolje. Jedina istinita izreka vezana za vreme jeste ta, da će ono uvek, sve pokazati. Uvek nepotkupljivo, bez protekcije, objektivno, sve vaše karte staviće na sto. Tada ćete možda hteti novu šansu, novo vreme, ali samo tada, u tom trenutku, neće biti vremena. I to je jedini momenat, kada za vas, njega više nema... Voz vašeg vremena proći... Iz njega će se roditi novo Vreme, a kakvo će ono biti ne zavisi od njega već od onoga kome bude dato. Krug vremena se nikada ne zatvara. Vreme je skupo. Ne gubite svoje skupocenosti.

**„ Vreme koje ubijate, ubija vas. „
W. Gibson**